

Henry Cloud en John Townsend

Je verantwoordelijkheid nemen; omgaan met mislukkingen

Met toestemming van de uitgever overgenomen uit: Henry Cloud / John Townsend, Aan mij ligt het (niet). Hoe neem ik verantwoordelijkheid voor mijn eigen leven? Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer 2010, www.boekencentrum.nl

1 Je verantwoordelijkheid nemen

(19) Wij kennen een fundamenteel probleem: *we laten het na om de verantwoordelijkheid voor ons eigen leven te nemen*. We schuiven de schuld en de verantwoordelijkheid af op anderen. En inderdaad, externe factoren beïnvloeden ons gedrag. Maar de redenen die ons ertoe brengen bepaalde dingen te doen en de verantwoordelijkheid die we hebben voor wat we doen, zijn twee heel verschillende zaken.

(20) Iemand of iets de schuld geven van onze problemen brengt ons geen stap dichterbij een oplossing. Maar toch gebeurt dat elke dag, en doen we dat om onszelf tijdelijk een beter gevoel te geven. En als we dat doen, zitten we nog steeds met de problemen. En waarom? Omdat wij degenen zijn die iets aan het echte probleem kunnen doen. Tenslotte gaat het allemaal om beheersing.

1.1 Het gaat allemaal om beheersing

Ik ken een man die een slechte jeugd heeft gehad. Hij is door zijn ouders op allerlei manieren tekortgedaan. Op dit moment heeft hij een baan die hij niet leuk vindt. Ook heeft hij verkering met een vrouw die hem grotendeels behandelt zoals zijn ouders dat ook deden. Steeds als hij aan zijn gehate werk of zijn armzalige relatie denkt, reageert hij op een bekende manier. Hij raakt geïrriteerd en klaagt. Niet een van zijn problemen is zijn eigen schuld. Hij klaagt erover dat de zaak niets om hem geeft. En hij klaagt over zijn vriendin die alleen maar aan zichzelf denkt en altijd haar zin krijgt.

Toen ik hem vroeg waarom hij geen andere baan zocht, zei hij dat hij zo veel tijd nodig heeft om haar te helpen, dat er geen tijd over blijft om een baan te zoeken. (21) 'Bovendien', zo zei hij, zoeken ze in mijn vakgebied momenteel niet echt mensen.' 'En een ander vakgebied dan?' vroeg ik. 'Dan zou ik nog een studie moeten gaan doen', zei hij. 'Ja, waarom doe je dat niet?' vroeg ik. 'Nou, je weet dat scholen niet graag studenten zonder ervaring aannemen bij die opleidingen voor volwassenen.'

Zo blijft het gesprek maar in een cirkel rondgaan. Ten slotte geef ik het op. Arme kerel, denk ik bij mezelf, hij zit in een gevangenis. Maar hij is degene die de sleutel van die gevangenis heeft en toch weet hij dat niet. Hij is degene die de baas is over zijn leven en toch heeft hij het gevoel dat andere mensen dat zijn. Hij is de enige die iets aan zijn problemen kan doen, en toch is hij degene die zegt dat hij er niets aan kan doen. Vanuit zijn perspectief zijn zijn moeilijkheden niet zijn eigen schuld. Was zijn vriendin maar minder veeleisend, of gaf zijn bedrijf maar meer om hem – dan zou zijn leven er anders uit gaan zien. Altijd moet de ander het verbeteren. En omdat de ander dat niet doet, verandert er niets.

Ik heb ook een vriendin met eenzelfde achtergrond. Ze kreeg heel weinig steun. Haar ouders hebben haar schadelijke dingen aangedaan en goede dingen die ze nodig had onthouden. (22) Maar haar reactie was heel anders dan die van de eerste vriend die ik noemde. Zij heeft het verschil leren inzien tussen wat ons overkomt en wat we ermee doen. Ze heeft geleerd dat de slechte dingen die ons overkomen ons lot niet bepalen; het gaat erom hoe we erop reageren. Ze heeft geleerd dat niemand de touwtjes van je leven in handen kan nemen, als jij dat niet toestaat. Kortom, ze heeft geleerd dat zij de baas is over haar leven, en niet iemand anders. En de eigenaar bezit de rechten.

Ze heeft geleerd dat, als haar familie haar niet de steun en bevestiging gaf die ze nodig had, het haar vrij stond om die bij andere mensen te zoeken. Hoewel haar ouders haar veel emotionele pijn hadden aangedaan, leerde ze dat ze vrij was om hulp te zoeken om die pijn te hanteren, om nieuwe relatiepatronen te ontdekken en emotioneel gezond te worden. Dus ze ging ijverig naar therapie, sloot zich aan bij steungroepen en overwon de belangrijkste pijn in haar leven. Nu is ze een heel gezonde vrouw.

Hoewel de ouders van deze vrouw haar intellectuele zoektocht totaal niet steunden, ook niet financieel, leerde ze toch dat ze haar eigen keuzes kon maken en zelf verantwoordelijkheid voor die interesses kon nemen. Dus ze vond werk, betaalde voor school, behaalde ten slotte een universitaire graad, en werd een professional met een uitstekend betaalde baan.

Deze vrouw leerde ook dat, hoe pijnlijke relaties in je jonge leven ook zijn, je je eigen relaties kunt kiezen met mensen die je geen pijn doen, als je eenmaal volwassen bent. Ze koos ervoor om met een goede, eerlijke en verantwoordelijke man te trouwen.

God bevrijdde deze vrouw niet meteen van alles wat ze meegemaakt had, in haar jeugd en de periode daarna. Er was op haar gebed geen sprake van onmiddellijke genezing. Toch leerde ze dat ze niet hoefde te geloven dat God er niet was of dat het Hem niet kon schelen. In plaats daarvan koos ze ervoor te geloven wat Hij zegt over het leven in een wereld waar mensen vrijheid en keuzes hebben, waarbij ze die vrijheid soms gebruiken om elkaar pijn te doen. Ze begreep dat dit niet zijn schuld is. (23) Als gevolg daarvan hield ze haar geloof levend. Haar geloof bracht haar vele ervaringen van zijn tussenkomst, genezing en verlossing. Ze werd niet bitter tegenover God, ze gaf haar geloof niet op. Ze leerde dat je, ook al geven je eigen ouders je niet wat je nodig hebt in het leven, dat patroon niet hoeft voort te zetten. Haar leven behoorde niet toe aan haar omstandigheden, haar ouders, haar gebrek aan middelen, of aan het ontbreken van keuzemogelijkheden. Haar leven was van haar zelf. Het was een geschenk van God. En ze zou niet toestaan dat wat haar was overkomen de rest van haar leven ging beheersen. Omdat de manier waarop ze was behandeld de schuld van iemand anders was, verwachtte ze niet dat iemand anders de situatie ging verbeteren. Zij was de baas over haar leven. Ook al veroorzaakte zij de problemen niet, ze nam wel een proactieve houding aan om ze op te lossen.

Dat was het verschil tussen mijn twee vrienden. De een was een eeuwig slachtoffer, de ander was een overwinnaar.

1.2 Wat is een persoon?

God heeft de mens het vermogen gegeven om te kiezen wat ze willen zijn. (24) Vaak kun je niet kiezen wat je overkomt. Je kunt niet bepalen welke kaarten je krijgt toebedeeld. Maar je kunt altijd iets doen. Je kunt altijd een aantal opties creëren en vinden om te bepalen hoe je zult reageren op wat er gebeurt, en hoe je met de kaarten die je in handen hebt gaat spelen. Mijn eerste vriend koos niet voor falende ouders. Maar hij koos wel voor een vriendin die was zoals zij. Bovendien koos hij ervoor om toe te staan dat haar gebrek aan steun en haar zelfzucht zijn leven gingen beheersen. Hij koos er ook voor om te blijven in de toestand waarin zijn ouders hem hadden achtergelaten, in plaats van er bovenuit te groeien. Het was gemakkelijker om te beschuldigen dan om te veranderen.

We zijn niet altijd blij met die enorme vrijheid om te kiezen. Het maakt ons bang. Het maakt ons verantwoordelijk. Die vrijheid om te kiezen is het element dat het verschil verklaart tussen mijn twee vrienden. Beiden hadden ze een moeilijke achtergrond en werden met moeilijke struikelblokken geconfronteerd. Maar ze reageerden allebei heel verschillend op die omstandigheden. En hun verschillende keuzes leidden tot heel verschillende resultaten.

Ieder van ons komt in het leven met moeilijkheden in aanraking. God geeft ieder van ons capaciteiten om daarmee om te gaan. En Hij laat ons tevens kiezen hoe we willen reageren. Hij geeft ons vrijheid en verantwoordelijkheid. (25) Denk aan de gelijkenis van de talenten. De landheer geeft drie mensen be dragen om te investeren. De eerste twee investeren en maken redelijke winst. Maar de derde was net als mijn eerste vriend. Hij gaf de heer de schuld, omdat deze hem niet had gegeven wat hij nodig dacht te hebben om er een succes van te maken, dus deed hij niets met wat hem was toevertrouwd:

Nu kwam ook degene die één talent ontvangen had naar hem toe, hij zei: "Heer, ik wist van u dat u streng bent, dat u maait waar u niet hebt gezaaid en oogst waar u niet hebt geplant, en uit angst besloot ik uw talent te begraven; alstublieft, hier hebt u het terug."

Zijn heer antwoordde hem: "Je bent een slechte, laffe dienaar. Je wist dus dat ik maai waar ik niet heb gezaaid en oogst waar ik niet heb geplant? Had mijn geld dan bij de bank in bewaring gegeven, dan zou ik bij terugkomst mijn kapitaal met rente hebben terugontvangen." (Mat.25:24-27)

Let erop dat hij niet zei: 'Waar heb jij het over? Ik ben nooit gierig tegen je geweest. Ik heb je alles gegeven wat je nodig had om succesvol te zijn met je talent!' (26) Hij zei ook niet: 'Je hebt gelijk. Het valt niet mee om maar één talent te hebben. Kom, dan knap ik dat werk wel voor je op.' Het ging niet om wat God deze man al dan niet had gegeven. Het ging maar om één ding: wat had hij gedaan met wat hem wel was gegeven? Hoe had hij gereageerd op de opties die hem ter beschikking stonden? Had hij zijn best gedaan en gefaald, dan zou hij niet op die mislukking zijn afgerekend. Hij werd beoordeeld op de vraag of hij al dan niet verantwoordelijk had gehandeld met wat hem was toevertrouwd.

Toen de man uitvluchten zocht, en God ervan beschuldigde dat Hij eigenlijk te veel van een mens verwachtte, had God kunnen zeggen: 'Ik ben niet streng. Ik vraag niets terug waar Ik niets heb gegeven.' Maar dat zei Hij niet, omdat de kwestie dieper ging dan de vraag of de dienaar al dan niet een goed excuus had. Gods antwoord aan de man gaf aan dat zijn excuses niet ter zake deden. Hij zei dat de man ten minste iets had moeten doen, ook al waren die zgn. excuses waar. Hij had ten minste de verantwoordelijkheid kunnen nemen en het geld nuttig kunnen gebruiken. M.a.w.: hij had geen excuus.

Misschien slaan onze excuses wel ergens op, maar daarmee verdwijnt onze verantwoordelijkheid nog niet. We hebben nog steeds de vrijheid om te reageren op wat op onze weg komt, of we nu veel talenten hebben of slechts eentje. We hebben allemaal wel terreinen in ons leven waarvoor we slechts één talent krijgen. En dat zijn de terreinen waar we het meest terugdeinzen voor een positieve keuze. Maar God heeft het universum zo ontworpen, dat Hij verwacht dat we onze vrijheid gebruiken om de verantwoordelijkheid voor onze situatie te nemen, de mogelijke opties te zoeken en daarop te reageren.

En de resultaten van onze keuzes zullen gewoon zijn wat ze zijn. Hij beschermt ons niet altijd tegen slechte resultaten, hoewel Hij dat soms misschien wel doet. Meestal staat Hij toe dat we de opbrengst van onze keuzes oogsten, hetzij positief, hetzij negatief. Hij zal niet toegefelijk lachen om onze dwaze keuzes. Hij zal ook niet denken dat Hij verantwoordelijk is om ons uit de penarie te redden.

(27) Soms staat God toe dat er nare dingen gebeuren en biedt ons hulp en een weg uit of door de moeiten heen. Maar zelfs als Hij helpt en ons middelen schenkt, dan eist Hij nog steeds dat we verantwoordelijkheid nemen voor ons leven door verantwoorde keuzes te maken.

1.3 Hoe we de verantwoordelijkheid wegschuiven door te eisen dat het leven eerlijk en rechtvaardig is

Wanneer we denken in termen van 'rechtvaardig' en 'eerlijk', denken we hoe het leven zou moeten zijn. (28) De bittere werkelijkheid is dat de wereld zoals we die vandaag de dag bewonen geen rechtvaardig oord is. Ze functioneert niet volgens de regels van 'hoe het zou moeten zijn'. Mensen krijgen heel vaak niet wat ze verdienen, maar vreselijke dingen die hun veel pijn doen. Dat is de harde realiteit waarmee we in deze wereld te maken hebben. Mensen die hun leven beheersen doen dat dan ook niet in de fantasiewereld van hoe het leven zou moeten zijn. Ze nemen de regie over hun leven in handen in de wereld zoals die is, niet in de wereld zoals ze zouden willen dat die eruit zag. Ze zien het feit onder ogen dat we in een wereld leven die niet eerlijk of rechtvaardig is. Ze besteden niet veel energie aan het protesteren tegen die oneerlijke realiteit, en eisen niet dat de wereld er anders uit ziet. Ze gaan om met hun wereld zoals ze die aantreffen. Als gevolg daarvan zijn ze effectief in het zoeken van oplossingen voor het leven, zelfs als het leven hun een werkelijkheid heeft toebedeeld die 'er niet zou moeten zijn'. Andere mensen zien de werkelijkheid echter niet zo realistisch onder ogen. Ze weigeren hun leven in eigen hand te nemen in deze wereld. Ze willen een andere wereld - eentje die eerlijk en rechtvaardig is, waar mensen doen wat ze geacht worden te doen. Ze willen een wereld waar mensen hen behandelen op de manier waarop ze behandeld horen te worden, en waar goede dingen goede mensen ten deel vallen, en slechte dingen slechte mensen ten deel vallen. Dat is eerlijk en zo zou het moeten zijn.

Dat is een prachtige wens. Zo'n wereld wilde God vanaf het begin graag voor ons. Maar zo is de wereld nu niet. God pakte het feit dat de zonde de scheppingsorde had aangetast aan en Hij bood vergeving aan onvolmaakte mensen. Tegelijkertijd gaf Hij hun een kans om zich door het onrecht heen te werken om tot een zinvol leven te komen. Maar sommige mensen snappen het niet; ze komen nooit in het rechte met het feit dat de wereld niet langer volmaakt is. (29) Ze willen nog steeds dat deze wel volmaakt is en blijven maar protesteren. Ze geven, soms terecht, anderen de schuld van hun situatie. Het is niet hun eigen schuld. En terwijl ze tijd verspillen met nadenken over hoe het leven zou moeten zijn, blijven ze vastzitten in de problemen, omdat ze de werkelijkheid zoals die is niet onder ogen willen zien.

Effectieve mensen lijken op mijn tweede vriendin. Ze verlangen naar rechtvaardigheid en streven daarvoor. Maar wanneer deze niet verschijnt, blijven ze niet vastzitten. Ze worden actief en zoeken naar de beste oplossing voor hun situatie. Ze zoeken naar antwoorden die niet worden verschaft door de mensen die hun leven met een oneerlijke last opzadelen. Zoals God kijken ze naar een onvolmaakte wereld en pakken die aan. Ze blijven niet vastzitten in het syndroom van 'het leven moet eerlijk zijn en ik blijf hier lekker zitten eisen dat het zo is'. Ze kiezen de houding van 'als het leven niet eerlijk is, zal ik alles doen wat ik kan om een antwoord te vinden op het probleem waarmee ik te maken heb'.

(30) Je moet zelf de touwtjes in handen nemen en daarbij de mensen en de realiteit aanvaarden zoals ze zijn. Dat is de enige manier om doeltreffend met het leven om te gaan. Neem het leven zoals het komt. Raak niet verstrikt in verzet tegen de werkelijkheid. Als je de eis loslaat dat het leven en de mensen anders moeten zijn dan ze zijn, zul je creatieve oplossingen vinden voor elke moeilijke situatie.

(31) Word niet pessimistisch en denk niet dat degene om wie je geeft nooit kan veranderen. Maar eerst moet je zelf de verantwoordelijkheid voor je eigen situatie nemen, hoe die er ook uit ziet. Als je probleem je vrouw of man is van wie je geen steun krijgt, aanvaard dan de realiteit van dat probleem. Alleen als je er zelf de verantwoordelijkheid voor neemt zul je in staat zijn om de beste oplossing te zoeken. Als je vast blijft zitten en klaagt dat hij of zij anders zou moeten zijn, en je machteloos en miserabel blijft totdat die persoon verandert, dan zit je in een gevangenis. Pak de macht terug. Je kunt vrij zijn van de situatie waarin je je bevindt, in zoverre als je er de verantwoordelijkheid voor neemt, ook al is het niet jouw schuld.

Mensen veranderen elke dag slechte relaties. Mensen veranderen elke dag hun armetierige achtergrond. Mensen veranderen elke dag hun oneerlijke leven. Hoe ze dat doen? Door de realiteit zoals die is te omarmen, en zelf verantwoordelijkheid te nemen voor hun situatie.

Jij kunt ervoor kiezen om je eis op te geven dat het leven iets moet zijn wat het niet is en om het te nemen zoals het wel is. Accepteer die realiteit en houd op je ertegen te verzetten. Het regent; je kunt een paraplu pakken en er een leuke dag van maken, of je kunt naar buiten gaan en klagen dat je nat wordt. Het is aan jou en ga aan de slag.

1.4 Erkennen dat dit niet de eerste keer is

'En is dit de eerste keer dat ze u niet steunt en kritiek levert?' vroeg ik aan de belster. 'Is dit de eerste keer dat je uitgaat met iemand die geen echt contact kan maken?' vroeg ik aan een alleenstaande. 'Is dit de eerste keer dat je het slachtoffer wordt van een belofte over een geweldige deal die alleen geen werkelijkheid is geworden?' vroeg ik aan een zakenman.

(32) We hebben patronen van mislukking. Sta daar eens bij stil. Kijk eens terug op de mislukkingen die je hebt ervaren in relaties, stemmingen, doelen, carrière, gewoonten of wat dan ook. Ze volgen allemaal hetzelfde patroon. Je ervaart een sterk verlangen naar een bepaalde relatie, maar raakt erin teleurgesteld; je ruziet erover, raakt verstrikt in het conflict, je raakt vervreemd van elkaar, je komt weer bij elkaar en het wordt niet opgelost. Je kunt wachten op de volgende ronde.

Er zijn veel voorbeelden van deze zich herhalende cycli. Ze zijn vaak heel voorspelbaar. Vaak als een echtpaar bij me komt voor therapie, maakt de één een beschuldigende opmerking over de ander. 'Oké, stop maar', zeg ik dan. 'Weet je wat je partner gaat zeggen of doen als reactie op wat je net hebt gezegd? Weet je al hoe dit gesprek gaat verlopen?' Het antwoord is zonder uitzondering 'ja'. Dat brengt ons bij de voor de hand liggende vraag: 'Waarom doe je het dan?'

Het antwoord is dat we in gedrags- en reactiepatronen vervallen die onveranderd blijven, totdat we ze observeren en veranderen. We handelen op de automatische piloot. We laten de bewuste beheersing los en herhalen gewoon voortdurend hetzelfde. Dit zal niet veranderen totdat we daaraan gaan werken:

Zoals een hond terugkeert naar zijn eigen braaksel, zo herkauwt een dwaas zijn dwaasheid (Spr. 26:11).

Dit betekent dat we onze eigen gedragspatronen zullen herhalen, voor zover we ze niet onderscheiden en er verantwoordelijkheid voor nemen. Wanneer we die patronen zien en er verantwoordelijkheid voor nemen, krijgen we er invloed op. (33) Als je voortdurend teleurgesteld bent door zich herhalende situaties, wordt het tijd om dat weinig productieve patroon te erkennen en daar iets aan te doen.

Soms betekent dit dat we ons niet meer in eenzelfde situatie begeven, of in ieder geval niet met dezelfde verwachtingen. Op andere momenten moeten we begrijpen met wie we te doen hebben; we begrijpen hen zoals ze zijn, niet zoals we zouden willen dat ze zijn; we zien de realiteit onder ogen, voordat we proberen deze te verbeteren.

(34) Jij bent niet verantwoordelijk voor de slechte dingen die je overkomen, maar je bent wel verantwoordelijk voor de patronen die je als reactie daarop creëert. Zoek een patroon en je vindt een gelegenheid tot groei, verandering en kracht. Als ik, steeds wanneer ik langs de McDonald's rijd, naar binnen ga en vijf cheeseburgers eet, kan ik dat patroon maar beter ontdekken en een andere route rijden.

Begrijp je patronen en neem er de verantwoordelijkheid voor. Als je dat doet, zul je alternatieve keuzemogelijkheden gaan ontdekken. Als je in situatie A altijd B doet en negatieve resultaten ziet, moet je misschien erkennen dat dit niet zomaar iets is wat je overkomt. Jij hebt daarin ook een bepaalde verantwoordelijkheid. Het goede nieuws is: overal waar je verantwoordelijkheid hebt, heb je ook de gelegenheid tot verandering, keuze, macht en een nieuwe uitkomst - áls je de verantwoordelijkheid voor dat patroon erkent. (35) Ontdek het patroon en je zult ontdekken waar je leven kunt veranderen.

1.5 De echte afleiding

Waarom geven we anderen de schuld van wat ons overkomt? Er zijn allerlei redenen. Een ervan is: afleiding. Afleiding leidt onze aandacht af van het feit dat we verantwoordelijkheid hebben. Het leidt ons af van wat we zouden kunnen doen om de situatie te verbeteren. De situatie verbeteren kan best heel veel werk, pijn of verandering van jouw kant vereisen. Dat is een belangrijke reden waarom mensen er niet aan beginnen. Het is gemakkelijker om de aandacht van hun verantwoordelijkheid af te leiden en anderen de schuld te geven. Het is veel simpeler om te zeggen: 'Het gaat slecht met de economie en er zijn geen banen', dan je op een ander terrein te bekwamen of bij een paar honderd firma's aan te kloppen. (36) Het is veel gemakkelijker om te zeggen dat je ongelukkig bent omdat je partner niet erg relationeel is ingesteld, dan om nieuwe patronen aan te leren om met elkaar om te gaan, die de relatie zouden kunnen herstellen. Het is veel simpeler om nog één keer te zwichten voor die hamburgerreclame, dan om naar de bijeenkomsten van de Weight Watchers te gaan. Een ander de schuld geven is een soort troostvoer voor de ziel. Het leidt ons af van de inspanning om onze eigen verantwoordelijkheid te erkennen.

Het probleem is dat deze vorm van afleiding, net als ander troostvoer, je uiteindelijk niet veel oplevert. Geef een paar mensen de schuld, en je komt niet dicht bij een oplossing. De schuld afschuiven is de ergste vorm van afleiding. Het leidt ons niet alleen af van onze verantwoordelijkheid, maar ook van de zaak waar het om gaat. Het gaat om wat we verliezen als we niet zelf de verantwoordelijkheid nemen. Want uiteindelijk moeten we het probleem oplossen. Dus concentreer je op iets anders. Richt je niet op wat je ellende veroorzaakt, maar op je ellende zelf. Concentreer je op wat je patroon en je beschuldigingen je kosten. Waarom het probleem er is betekent uiteindelijk niets. Het oplossen van het probleem betekent alles. Alleen jij kunt kijken naar de vruchten van je gedragspatroon, er de verantwoordelijkheid voor nemen en er iets aan doen.

1.6 Uitvluchten veranderen niets

(37) Toen ik eens een workshop leidde over het zoeken naar een partner, zei een vrouw: 'Het is moeilijk om iemand te vinden om mee uit te gaan, als je zo veel werkt als ik. Ik heb het zo druk dat ik gewoon geen tijd heb om nieuwe mensen te ontmoeten.' Mijn antwoord was: 'Dus alleen vrouwen zonder baan kunnen afspraakjes regelen.' Ze stribelde tegen, maar ik ging verder. Ik zei dat haar excuus haar dan misschien een beter gevoel gaf, maar het resultaat niet zou veranderen. Toen noemde ik verschillende acties die drukbezette vrouwen ondernemen om nieuwe mensen te ontmoeten. Deze vrouw vond het niet leuk om die lijst aan te horen; het vernietigde haar vermogen om zich achter haar excuses te verbergen.

Er is een ding dat mensen over het hoofd zien als het gaat om excuses. Ze zijn meestal waar. Maar mijn reactie daarop is: 'Nou en?' Ja, je excuus is terecht. Nou, wat ga je daaraan doen? Je excuus verandert echter helemaal niets. Het is aan jou om dat te doen. Zet die uitvluchten opzij en ga aan de slag.

- Het is waar dat je geen tijd hebt om eraan te werken. Nou en? Wat ga je daaraan doen?
- Het is waar dat je geen kerk hebt die je steunt in je emotionele behoeften. Nou en? Wat ga je daaraan doen?
- Het is waar dat een bepaalde persoon in je leven je niet geeft wat je verdient. Nou en? Wat ga je daaraan doen?
- Het is waar dat er niet een goede, geschikte persoon is om mee uit te gaan. Nou en? Wat ga je daaraan doen?

(38) De man die geen resultaten behaalde in de gelijkenis van de talenten had een goede smoes. Hij had om te beginnen al niet veel en naar zijn mening was zijn heer erg streng. Maar dan komt God erbij en zegt: 'Nou en? Die realiteit had je onder ogen moeten zien en je had er iets mee moeten doen.'

Het goede nieuws is dat je het kunt. Je kunt iets doen met jouw realiteit. De verantwoordelijkheid voor je leven nemen betekent niet dat je het allemaal alleen moet uitzoeken. God zal bij je zijn en wonderen verrichten. Hij is een God die de Rode Zee klieft en duizenden mensen voedt met een paar vissen en broden. Maar Hij vraagt ons ook om onze eigen verantwoordelijkheid te nemen: om zoals Adam de dieren namen te geven, om ons talent uit de grond op te graven, en om moeizame relaties tot een succes te maken. Hij nodigt ons daartoe uit. En als we het doen, zal Hij de dingen doen waar wij niet toe in staat zijn. Maar Hij zal de dingen die we zelf kunnen doen niet voor ons regelen. Dat is de scheppingsorde. God zal de God-dingen doen, en wij moeten de mensen-dingen doen.

En hier is nog meer goed nieuws: er is hulp, zelfs als we de mensen-dingen niet kunnen doen. Zelfs als we geen nee kunnen zeggen tegen een patroon, zal God ons helpen dat vermogen te ontwikkelen, wanneer we dat probleem erkennen en het beginnen aan te pakken. Hij denkt niet dat we in staat zijn om dingen te doen die we niet kunnen. Verslaafden die als eerste stap hun machteloosheid erkennen, weten dat heel goed. Maar als we het niet kunnen, vraagt God ons wel onze verantwoordelijkheid te nemen. Hij vraagt van ons om zijn hulp en die van anderen te vragen. Als jij die eerste stap zet gaan er dingen veranderen. Of je kunt de ander de schuld blijven geven. De keuze is aan jou.

1.7 Nee zeggen tegen uitvluchten

(128) Om je leven in eigen hand te nemen moet je nee zeggen tegen alles wat je kan afleiden van je doelen en je dromen. Deze kracht krijg je door training en inspanning, en is van onschatbare waarde bij al je pogingen. Het idee om nee te zeggen lijkt misschien negatief, maar als je nee zegt tegen de juiste dingen, is het resultaat heel positief. Het is gemakkelijk om de omstandigheden en de geringe steun die je kreeg de schuld te geven, en te zeggen: 'Het is mijn schuld niet.' Maar het is veel bevredigender om te winnen en om nee te zeggen tegen dingen die je in de weg staan.

Een belangrijke belemmerende kracht zijn de eigen uitvluchten. (141) Uitvluchten kunnen in elke vorm bestaan, van het beschuldigen van anderen tot het minimaliseren van je eigen bijdrage, tot rationaliseren en het ronduit ontkennen van je verantwoordelijkheid. Excuses zijn niet je vriend, maar je vijand. Ze zorgen ervoor dat je je gebrek aan vooruitgang niet als je eigen fout beschouwt, maar als de schuld van anderen of de omstandigheden.

Wees absoluut intolerant tegenover je uitvluchten. Een excuus beloont zichzelf, maar de bevrediging die het oplevert is van zeer korte duur. Het werkt als een verdoving. Misschien voel je tijdelijk de pijn van onvervulde dromen niet, maar als het effect is uitgewerkt is je situatie niet verbeterd. En het ergste is nog dat je de tijd door je handen hebt laten glippen. Tijd is een middel dat niet vervangen of herschepen kan worden, dus je kunt je niet veroorloven om deze te verliezen door je excuses.

Wat zijn de beste manieren om nee te zeggen tegen deze uitvluchten die je dromen verwoesten? Een paar tips om ze tot zwijgen te brengen:

a Schrijf de excuses op die je ervan weerhouden hebben om vooruit te komen: 'Ik heb het te druk', 'Ik krijg niet genoeg steun', 'Iets in mijn leven houdt me tegen', enzovoort. Als je je lijst klaar hebt, schrijf dan op waar die excuses vandaan kwamen. Bedenk dat ze meestal het product van angst zijn. Bijvoorbeeld: 'Ik ben bang voor mislukking', 'Ik voel me niet op mijn gemak bij het onbekende', 'Ik wil geen negatieve reacties van anderen riskeren', (142) 'Ik ben bang dat ik een loser ben', of 'Ik ben bang dat ik enthousiast raak en dan teleurgesteld word.' Je angst erkennen, is een teken van verantwoordelijkheid en vooruitgang. Als je je angsten eenmaal erkent, kun je eraan gaan werken. Als je excuses en uitvluchten blijft zoeken, kun je nergens aan werken.

Benoem vervolgens wat je excuses je kosten in het leven. Welke prijs heb je betaald voor deze verdoving? Verloren kansen op een baan? Verlies aan inkomsten? Een liefdevoller en hartstochtelijker huwelijk? Manieren om je gaven en talenten te ontwikkelen? Het maken van deze lijst zal je helpen om de realiteit te laten uitkristalliseren. Want het moet nu afgelopen zijn met een leven van excuses!

b Timing is belangrijk bij het nee zeggen tegen uitvluchten. Wanneer je je probleem begint aan te pakken of je doel begint te plannen, is het minder waarschijnlijk dat je uitvluchten gebruikt. De periode van de eerste liefde is opwindend, vol energie en staat wat ver van de realiteit af. Zo hoort het ook te zijn. De euforie en het enthousiasme van het begin zijn nodig om je in gang te zetten op de weg naar je visioen. Maar na die 'wittebroodsweken' zul je de obstakels tegenkomen die je altijd gehinderd hebben: bepaalde mensen, je omstandigheden, of een bepaalde belemmerende eigenschap van jezelf.

Dit is de tijd om de uitvluchten te signaleren en daar een einde aan te maken. Wanneer jij of je vrienden een uitvlucht uit je mond horen rollen als 'Ik kan dat niet, want als het mislukt is iedereen teleurgesteld', ga dan boven die uitvlucht staan zodat je deze duidelijk kunt zien. Erken het als een uitvlucht. Geef toe dat het voortkwam uit angst, en herformuleer die angst op een manier die aangeeft wat deze precies inhoudt. (143) 'Ik werd gewoon bang dat ik iedereen zou teleurstellen.' Nu kun je de verantwoordelijkheid voor die angst nemen en erop reageren. Dit stelt je in staat om het achter je te laten, om gerustgesteld en bemoedigd te worden, en de kracht te vinden die je nodig hebt om verder te gaan. Uitvluchten vereisen confrontatie. Verantwoordelijkheid moet onderstreept worden.

c Ervaar de resultaten van verantwoordelijkheid. Uitvluchten hebben hun eigen beloning in zich, maar het zijn onbevredigende, kortstondige beloningen. Verantwoordelijkheid creëert echter beloningen die de moeite waard zijn. Als je met een levensstijl van verantwoordelijkheid en initiatief begint, zul je een beweging in de richting van je doel gaan ervaren. Je vermijdt dan de risico's, want die brengen altijd uitvluchten met zich mee. Vier die kleine overwinningen steeds. Ze zullen je helpen dag aan dag verder te gaan, totdat het winnen van de schermutselingen leidt tot overwinning in de veldslagen.

2 Omgaan met mislukkingen

(153) Les nr.1 over mislukking is deze: wat je ook wilt doen, in het begin zal het zeker mislukken. Accepteer die realiteit. Alles werkt op die manier. Natuurlijk kun je altijd uitzonderingen aanwijzen. Maar 99 van de 100 winnaars zullen je vertellen dat mislukking de weg naar succes vormde. Laten we eens kijken naar acht stappen die je kunt zetten om goed om te gaan met mislukkingen:

2.1 Vind mislukkingen normaal

Om de verantwoordelijkheid voor je leven te nemen en te komen waar je zijn wilt, moet je je falen erkennen. Dat betekent dat je je armen eromheen slaat, het met je mee naar huis neemt en het als jouw eigendom opeist, het voedt en verzorgt. Het is net als het kopen van een auto of een huis. Je huurt niet langer, maar het is van jou, en niemand anders is er verantwoordelijk voor. Het goede daarvan is dit: omdat je nu je eigen leven in bezit hebt, kun je het waardevol maken, verbeteren, er de scepter over zwaaien en er uiteindelijk de vruchten van plukken. Als je geen eigenaar bent, kun je alleen maar klagen bij de huisbaas. En dat is wat veel mensen doen, zoals we al gezien hebben. Ze doen alsof iemand anders hun leven bezit en zij de huurders zijn. Dus als de dingen niet goed gaan, klagen ze alleen maar. Het probleem is dat zij hun leven moeten leiden. Daarom is het verstandig om je mislukking onder ogen te zien en er iets aan te doen.

De eerste stap is om mislukking te normaliseren. Accepteer de realiteit dat het een normaal onderdeel van het leven is. Als je dat doet, zul je niet gelijk ondersteboven zijn als iets niet lukt. Het zal geen verrassing voor je zijn. Je zult het accepteren, Gods hand nemen en dat probleem gaan oplossen. Verwacht moeite en mislukking, maar verwacht ook dat je over die hobbel heen zult komen, als je moed vat en er samen met Hem aan werkt.

(154) Waarom krabbelt niet iedereen die met mislukking wordt geconfronteerd weer overeind om het opnieuw te proberen? Waarom wordt de ene vrouw een paar keer afgewezen na een date en vindt vervolgens de liefde van haar leven, terwijl een ander ook wordt afgewezen en het bijltje erbij neergooit? Waarom probeert de een iets te verkopen, wordt afgewezen en sluit later die maand wel een fikse overeenkomst af, terwijl een ander het gewoon opgeeft? Het antwoord: de een vindt mislukking normaal en heeft geleerd hoe hij ermee om moet gaan, en de ander niet.

2.2 Kom erachter wat mislukkingen voor jou betekenen

Maar eerst deze vragen: Wat voel je als je faalt? (Met andere woorden: als je wordt afgewezen voor een date of die deal niet maakt of je zaak het financieel niet redt.)

- Voel je je ellendig en raak je ontmoedigd? (Geen gewone teleurstelling, maar een oordeel over jezelf dat jou in een verlamdende emotionele toestand stort.)
- Raak je alle hoop kwijt? (Een gevoel dat het allemaal nooit anders zal worden.)
- Heb je tegen jezelf gezegd dat je een loser bent? (Innerlijke dialoog leidt ertoe dat je een universeel, kritisch etiket op jezelf plakt.)
- Denk je dat succes iets is voor anderen en niet voor jou? (Je hebt het gevoel dat jou iets ontbreekt wat anderen wel hebben.)
- Denk je dat er gewoon geen antwoord is op jouw dilemma? (Het gaat uit boven alles wat je kunt leren of waar je naartoe kunt groeien, hoe hard je het ook probeert.)
- Voel je je schuldig? (Een knagend gevoel dat je dit voor elkaar had moeten kunnen krijgen.)
- Heb je het gevoel dat het allemaal jouw schuld is? (Een beschuldigend, beschamend en veroordelend gevoel.)
- Vind je dat er helemaal niets goeds aan jou te ontdekken valt? (Je verliest je mogelijkheden, sterke kanten, talenten en vaardigheden uit het oog.)
- Begin je God te haten en te denken dat Hij er niet voor jou is? (Het gevoel dat God je in de steek heeft gelaten of het zelfs op je gemunt heeft.)

(155) Veel mensen reageren op deze manieren op teleurstelling, omdat ze de mislukking interpreteren alsof deze een specifieke, schadelijke betekenis heeft. Maar zoals we hierboven hebben laten zien, is dat de verkeerde manier om naar mislukkingen te kijken. De precieze betekenis van mislukking is dat het een leerervaring is. Het is een tijd om iets te leren over onszelf, om de vaardigheden te leren die we nodig hebben om iets tot stand te brengen, of om meer te leren over de aard van die poging zelf. Maar in plaats van dit te zien als een tijd om te leren, interpreteren velen mislukking op andere manieren. Vervolgens weigeren ze het nog eens te proberen, zoals de bovenstaande lijst laat zien.

Meestal komen die negatieve interpretaties voort uit eerdere ervaringen. Mislukking heeft een negatieve klank gekregen vanwege pijnlijke ervaringen in de kindertijd of in andere belangrijke relaties. Ze beïnvloeden ons op belangrijke terreinen: ons beeld van onszelf, ons beeld van anderen, ons beeld van de wereld en de manier waarop deze werkt, en ons beeld van God. Wanneer we in nieuwe situaties komen, ervaren we die door de filters, geloofssystemen, emotionele reacties en gedragspatronen die we hebben opgebouwd via eerdere ervaringen van mislukking of moeilijkheden.

Als mijn ervaringen me bijvoorbeeld het gevoel hebben gegeven dat ik een loser ben, dan neem ik dat geloof mee naar nieuwe situaties. Als ik bij een nieuwe poging faal, ervaar ik die nieuwe mislukking als een bevestiging van mijn negatieve geloof omtrent mezelf: 'Zie je wel, ik wist het gewoon: ik ben een loser. Ik zal nooit iets tot stand kunnen brengen. Ik heb gewoon de capaciteiten niet.' Of misschien heb je een slechte ervaring met iemand gehad, en betekent dit voor je dat 'mensen je altijd zullen kwetsen of in de steek zullen laten'. Of zeg je: 'God is tegen me', of: 'De wereld is gewoon te moeilijk om er iets van te begrijpen. Er is niet echt een manier om ervoor te zorgen dat de dingen goed uitpakken.'

Deze betekenissen worden onderdeel van ons karakter en ze leven voort in ons hart, ons hoofd en onze ziel. Ze functioneren direct en onbewust. We hebben zelf niet in de gaten dat we deze betekenissen volgen. Maar we gaan ons wel gedragen en keuzes maken overeenkomstig die betekenissen. We reageren defensief, beschermend, agressief, of trekken ons terug uit het spel en staken onze pogingen. (156) Dit gebeurt omdat onze levenservaringen deze betekenissen van mislukking in ons karakter hebben gegrift, en wanneer we falen, treden ze automatisch in werking en worden allesbepalend. We raken ons vermogen kwijt om te kiezen en te reageren.

Kijk eens naar je verleden toen je dingen probeerde op de terreinen waar je nu bent vastgelopen. Kijk naar de plekken waar je hoogstwaarschijnlijk handelt overeenkomstig oude boodschappen en ervaringen. Zoek uit wat die ervaringen precies zijn. Luister naar je gedachten en de stemmen in je hoofd. Observeer je gevoelens op die gebieden. Je zult de reden ontdekken waarom je hebt opgegeven of waarom je er zo negatief tegenover staat om het opnieuw te proberen. Wanneer je herkent waar deze oude boodschappen vandaan komen, kun je ze van de hand wijzen en je ervan losmaken. Je kunt steun en bevestiging krijgen van mensen in je team en opnieuw kijken naar de manier waarop je denkt en voelt. Maar als je deze oude boodschappen als realiteit behandelt, zullen ze ook realiteit worden. 'Ik kan nooit winnen', wordt dan een selffulfilling prophecy.

2.3 Zeg gewoon: 'Ik heb gefaald'

De eerste stap om over mislukking heen te komen, is om deze bij name te noemen. Maar al te vaak beschamen die negatieve betekenissen die we aan mislukking geven ons dusdanig, dat we zelfs bang worden om mislukking als realiteit te beschouwen. We worden zelfs bang om te zeggen:

'Ik heb gefaald.' 'Het is niet gelukt.' 'Ik heb het verprutst.' 'Ik had geen idee waar ik mee bezig was. Wat moet ik nog veel leren.'

Wat is daar zo moeilijk aan? Het geeft kracht en werkt bevrijdend om je niet voor mislukking te hoeven verbergen, maar deze te omarmen en te erkennen. Kijk maar naar de mensen die dat doen. Ze zijn ontspannen en op hun gemak, omdat ze niet meer bezig zijn met het beschermen van hun imago. (157) Met mensen die over hun fouten praten als hun fouten, kun je je gemakkelijker identificeren. Ze zitten niet verstrikt in nutteloze pogingen om indruk te maken op zichzelf of anderen. In plaats daarvan gaat het hun om resultaten. Zulke mensen zijn zo verfrissend en jij kunt een van hen worden!

Zoek mensen op die eerlijk zijn over hun tekortkomingen. Ze zijn aanstekelijk, je zult hen graag mogen. Ze zullen je helpen om het gemakkelijker te vinden je eigen tekortkomingen onder ogen te zien. Betreed het land van de vrijheid... waar je onvolmaaktheid kunt toegeven.

(159) Erken je falen, omarm het om ervan te leren. Gebruik je falen als een stap in de richting van groei. Geef me maar liever iemand die een fout maakt en weet wat hij daarmee aan moet, dan iemand die zijn fouten niet erkent en er niets mee doet.

Smoezen zijn de eerste verdedigingsmuur bij de meeste mensen die falen. 'Iemand anders is verantwoordelijk, niet wij. Het is onze schuld niet.' Ik raad je sterk aan om je te voegen bij hen die hun misers erkennen en ervan leren. Alle energie die je hebt verbruikt door jezelf tegen falen te beschermen, of om jezelf te verdedigen als je faalde, of om jezelf ervan langs te geven omdat je had gefaald, zul je dan gebruiken om problemen op te lossen en ervan te leren.

2.4 Leer ervan

Wanneer iets niet goed gaat, geef jezelf er dan niet van langs en bekritiseer jezelf niet. Doe er juist je voordeel mee! Je hebt veel goede energie en mogelijk geld, tijd, hulpmiddelen, relaties en andere zaken aan deze les besteed. Dus haal er voor jezelf zo veel mogelijk uit. Zoek dingen uit als:

- wat je fout gedaan hebt;
- wat je goed gedaan hebt;
- wat je onderweg gemist hebt;
- welke keuzes je waarschijnlijk niet nog eens zult maken; (160)
- waarom je die gemaakt hebt en welk zwakheden daartoe bijgedragen hebben;
- welke nieuwe vaardigheden je moet ontwikkelen om het de volgende keer anders te doen;
- wat voor steun, welke leermeesters of raadgevers je zou willen hebben;
- welk patroon er in deze situatie te ontdekken valt dat je al eerder bent tegengekomen;
- welke blinde vlekken je hebt ten aanzien van jezelf of anderen en die dit tot gevolg hebben gehad.

Sommige mensen die een mislukking achter de rug hebben, herhalen dezelfde fouten steeds weer in wat ze ondernemen. Ze leren er niet van. Ze blijven gewoon doorgaan zonder de dingen aan te pakken die iedere keer tot mislukking leiden. Anderen zoeken echter uit wat hun bijdrage aan het probleem precies was, leren ervan door eventuele therapie, doen het nodige werk en gaan dan verder, waarbij ze betere keuzes proberen te maken. Ze leren van elke fout, zodat ze die niet nogmaals hoeven maken. Fouten zijn nu eenmaal normaal; ze zijn de voortgang van een leerproces.

2.5 Kijk naar je reacties

(162) We hebben gezien hoe belangrijk het is om te kijken naar de betekenis die je toeschrijft aan mislukking, omdat negatieve gevoelens en conclusies ervoor kunnen zorgen dat je vast blijft zitten. De volgende stap die je moet zetten, is het evalueren van je gevoelens en conclusies. Hoe hebben jouw gevoelens je reacties op de mislukking beïnvloed, en wat kun je anders doen? Als je ergens in gefaald hebt, wat doe je dan?

- Je terugtrekken?
- Boos worden op jezelf of op iemand anders?
- Opgeven, het niet nogmaals proberen?
- Impulsief van koers veranderen?
- Eten, drinken of medicijnen gebruiken op een ongezonde manier? (163)
- Zoeken naar zinloze vormen van afleiding die je niet dichterbij je doel brengen?
- Uitvluchten bedenken, beschuldigingen uiten?
- Het niet onder ogen willen zien en blijven ontkennen?
- Je toevlucht nemen tot iets waar je goed in bent, zodat je je beter voelt, in plaats van te kijken naar je zwakke kanten?

De negatieve betekenissen die je verbindt aan mislukking en je emotionele reacties daarop brengen altijd bepaalde gedrag patronen met zich mee. Je moet je eigen negatieve patronen boven tafel zien te krijgen en stappen zetten om die te veranderen. Om dat te doen, zul je waarschijnlijk hulp van buitenaf nodig hebben - een groep, iemand aan wie je verantwoording aflegt, een therapeut, of een bepaalde structuur van buitenaf. Oude patronen veranderen meestal niet als gevolg van wilskracht of door je op andere dingen toe te leggen. Zulke veranderingen vereisen steun van buitenaf.

De belangrijkste tip die we je kunnen geven voor het najagen van een doel is om deze vragen te stellen: Wat ga ik doen als ik de volgende keer weer in dat patroon van mislukking terechtkom? Wie zal ik bellen of waar zal ik naartoe gaan? Wat ga ik anders doen?

Wanneer je de antwoorden op deze vragen vindt, worden je kansen op succes veel groter!

2.6 Ga er weer voor!

(164) Als mislukking deel uitmaakt van het proces, zullen we meer in het proces betrokken raken. We zullen meer succes hebben, naarmate we vaker mislukkingen moeten verwerken. Doorzettingsvermogen na mislukking is een enorme sleutel tot succes. Als we slagen, hebben we geen doorzettingsvermogen nodig. We hebben het nodig op de weg naar ons succes, als we dat nog niet bereikt hebben. Bij het kijken naar mislukking moeten we ons altijd realiseren dat er vele, vele inspanningen nodig zullen zijn om ons doel te bereiken.

2.7 Rouw over je verlies

Ondanks de positieve aspecten van mislukking, moeten we het feit onder ogen zien dat mislukking in sommige gevallen niet slechts een stap naar het bereiken van een doel is. In sommige gevallen is het een eindpunt. Het spel is uit. De firma is failliet. De relatie is beëindigd. Er kan geen volgende stap gezet worden om wel verder te komen, want dat gaat gewoon niet meer gebeuren. Het is het einde van de weg.

Winnaars weten dat en accepteren het. Ze omarmen de mislukking en maken een rouwproces door. Ze uiten hun gevoelens, worden boos en verdrietig, treuren erover en gaan dan verder. Sommige mensen doen zinloze dingen waardoor ze vast blijven zitten, maar dat doen winnaars niet. Zij jagen niet iets na wat opgegeven moet worden, zitten niet te protesteren tegen de realiteit van wat nu eenmaal onontkoombaar is of al is gebeurd – zoals de vrouw die dertig jaar lang verbitterd bleef vanwege het stuklopen van haar relatie.

(165) Wanneer je doel leeft en een kans van slagen heeft, is het goed om vol te houden. Maar als het is afgelopen, dan is het goed om te rouwen, want dat stelt je in staat om het verlies te verwerken, en dan zal je hart weer beschikbaar zijn voor nieuwe dingen. Maar als je het verlies niet neerlegt en erover rouwt, dan houdt het hart zich vast aan de dode droom en is niet beschikbaar om de volgende keer te winnen. De vrouw die een gekoesterde relatie kwijtraakte toen ze veertig was, wilde haar verlies niet ten grave dragen en erover rouwen. Ze hield zich vast aan de zinloze geest van een dode relatie en was zo dertig jaar lang niet beschikbaar voor een nieuwe relatie. Als gevolg van haar onvermogen tot rouwen, ervoer deze vrouw een veel groter verlies dan het verlies van een relatie. Ze had een relatie kunnen verliezen, maar een leven kunnen behouden. In plaats daarvan raakte ze zowel een relatie als een leven kwijt.

Kijk je verlies of mislukking recht in de ogen, uit je gevoelens en kus het geheel dan vaarwel. Denk aan wat Jezus zei over het gedenken van de vrouw van Lot. Ze kon haar oude leven niet loslaten en daarom veranderde ze in een zoutpilaar in plaats van een nieuw leven te verwerven.

Wanneer je de dood van een droom meemaakt, bedenk dan dat niet alles verloren is. Je hebt het proces op een wijze manier doorlopen, je hebt iets gewonnen wat enorm waardevol is. Je hebt ervaring, kennis en karaktergroei verworven en bovendien de middelen verkregen die je nodig hebt om die mislukking nooit meer te hoeven doorstaan. Want God zegt tegen ons dat Hij uit alle dingen iets goeds kan doen voortkomen en je ergste mislukking ten goede kan laten meewerken. Zelfs als al je inspanningen erop uitlopen dat je een felbegeerd doel niet bereikt, loopt het toch nooit op niets uit als we op zijn manier reageren (Rom.8:28).

Ik bekijk het graag op deze wijze: een winnaar erkent zijn falen en God bevrijdt hem van zijn schaamte. (166) Wanneer we God ons laten troosten en Hem bij ons laten zijn te midden van de pijn van de mislukking, dan kunnen we dit alles onder ogen zien en erkennen op een manier die ons uiteindelijk helpt. God neemt de schaamte op zich door onvoorwaardelijke vergeving en aanvaarding aan te bieden. Dan kunnen we treuren, niet als mensen die geen hoop hebben, maar als mensen die wel hoop hebben, omdat we weten dat God met ons is.

2.8 Leer dat je kunt leren

Er is een groot verschil tussen een slachtoffer en een winnaar. Slachtoffers zien dingen zoals ze zijn en denken dat het altijd zo zal blijven, omdat ze door onbeheersbare krachten worden beïnvloed. Maar winnaars hebben een andere houding, vooral ten aanzien van falen, en gaan iets nieuws proberen om te kijken of het beter uitpakt. Ze weten iets heel belangrijks: ze weten dat ze kunnen leren. Als je al je hoop vestigt op je vaardigheden, dan bevind je je op gevaarlijk terrein. Want als je droom uitkomt omdat je in staat bent deze met succes te realiseren, dan is het allemaal in orde. Maar als je alles wat je hebt in je droom investeert en het pakt niet goed uit, waar blijft je hoop dan? Je bent aan het einde van je capaciteiten gekomen, en daar is alleen maar mislukking te vinden.

Maar als je in een gereedschapskist nog een ander instrument van hoop hebt - je vermogen om te leren - dan lijkt bijna niets hopeloos. Als je je droom nu niet kunt verwerklijken, dan kun je leren hoe je het wel kunt doen. Winnaars denken elke dag op deze manier, en het is niet alleen maar een soort jargon om jezelf op te peppen, het gaat veel dieper. Het is hoop die in de aard ligt van de manier waarop God het universum en onze relatie daarmee heeft geschapen. Het is net als hopen op de zwaartekracht.

God heeft mensen gemaakt met het vermogen om op een veel complexere manier dan elk ander schepsel te leren. We kunnen observeren wat we moeten weten om een doel te bereiken, en dan kunnen we die kennis gaan vergaren. We kunnen leren met een doel voor ogen. Hij heeft ons niet alleen het vermogen gegeven om het doel te bereiken, maar ook het vermogen om te leren wat daarvoor nodig is. Je kunt leren doen wat je moet doen.